

Віталій Кульчицький,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки
вищої школи та суспільних дисциплін,
Тернопільський національний медичний
університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України

Тетяна Кульчицька,
заслужений вчитель України,
вчитель історії та правознавства,
Тернопільська спеціалізована школа I-III ступенів № 7
з поглибленим вивченням іноземних мов

Софія Кульчицька,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності 014 Середня освіта,
ОПП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, хімія),
Тернопільський національний педагогічний
університет ім. Володимира Гнатюка

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ФАХІВЦІВ ОСВІТНЬОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

Постановка проблеми. Сучасний освітній заклад вимагає докорінного переосмислення усієї системи виховання, оновлення змісту, форм і методів духовного становлення особистості на основі гуманізації життєдіяльності молодшої людини, створення умов для самореалізації у різних видах творчої діяльності. Головною метою виховання особистості є підготовка молоді до повноцінного суспільного життя, яке передбачає виконання ролей громадянина-патріота, трудівника, громадського діяча, сім'янина, товариша.

Виклад основного матеріалу. Питання, як виховати справжнього патріота, громадянина України, постає все частіше. Нині як ніколи гостро набуло актуальності виховання особистості-патріота, відповідального, відданого своїй країні [2, с. 54–61].

В основу патріотичного виховання мають бути покладені історичні й культурні цінності, традиції і звичаї народу, значення яких зростає в

умовах повномасштабної війни, а також європейської інтеграції України. У зв'язку з цим патріотичне виховання є важливим державним завданням.

Визначальною рисою українського патріотизму має бути його дієвість, спроможна перетворювати почуття в конкретні справи та вчинки на користь держави. Справжній патріот повинен мати активну життєву позицію, своїми справами та способом життя сприяти якісним змінам ситуації в країні на краще. Для формування такої свідомості особистості має бути успішно реалізована цілісна система патріотичного виховання.

Тому, на сьогодні *метою* патріотичного виховання є формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття любові до України, пошани до видатних вітчизняних історичних діячів, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків [4, с. 128–136].

Таким чином, освітній заклад має стати для молодої людини осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Відтак, звернемо увагу на основні *завдання* організації роботи фахівців освітньої та соціальної сфери з патріотичного виховання молоді, які полягають у: розширенні уявлення про місце кожної людини в соціальному середовищі, необхідність дотримання морально-етичних норм суспільства; формуванні у молодої людини позитивного образу Батьківщини та рідної домівки; виховуванні любові і поваги до членів своєї родини, бажання піклуватися про них; формуванні ціннісного ставлення до культури українського народу, його історичного минулого, мови, звичаїв, традицій; виховуванні почуття власної гідності як представника українського народу; навчанні дотримуватися культури поведінки у щоденній життєдіяльності [1, с. 7–10].

Для реалізації цих завдань необхідна системна робота, яка передбачає забезпечення гармонійного співвідношення різних напрямів, засобів, методів виховання молодої людини у освітньо-виховному процесі і в процесі життєдіяльності особистості в освітньому закладі та вдома.

З метою організації патріотичного виховання молоді в умовах сучасності рекомендуємо:

– *проводити різноманітні заходи: лекції, бесіди* («Я – громадянин-патріот незалежної України», «Пам'яті вдячні нащадки», «Патріотизм – нагальна потреба України», «Моя земля – земля моїх предків» тощо); *семінари, «круглі столи», конференції* («У пам'яті світ урятований», «Люблю я свій народ – ціную його звичаї»); *уроки пам'яті* («Зростаємо громадянами-патріотами землі, що Україною зветься», «Наша вулиця носить ім'я Героя Небесної Сотні», «Герої серед нас»); *години спілкування* («Народний спротив окупації українських земель: історія та уроки», «Я – громадянин і патріот держави», «Я – українець!», «Можна все на світі вибирати синому, вибрати не можна тільки Батьківщину!»);

– *організовувати шкільні курси «безпеки життєдіяльності»* – ми завжди вимагаємо, щоб діти поводитися правильно, але для того, щоб така поведінка стала звичкою, замало одноразових бесід та постійних зауважень. Тиждень знань безпеки життєдіяльності, брейн-ринги, класні години, оформлення стендів безпеки життєдіяльності у поєднанні із патріотичною тематикою, конкурси – все це, та багато чого іншого можуть проводити фахівці освітньої та соціальної сфери;

– *здійснювати організацію цікавого дозвілля молоді* – необхідною частиною життя освітнього закладу є організація цікавого дозвілля. Це дає можливість кожній молодій людині розкрити свій творчий потенціал, заявити про себе, спробувати власні сили, знайти свій талант. Конкурси, виступи, які можуть мати патріотичну спрямованість, й досі залишаються популярними серед молоді різного віку;

– *залучати юнацькі та молодіжні громадські організації* до соціального становлення молоді, розвитку духовності та зміцнення моральних засад, виховання любові та поваги до історії свого народу;

– *налагоджувати співпрацю* з органами виконавчої влади, громадськими організаціями, закладами культури щодо героїко-патріотичного виховання молоді, пропаганди кращих здобутків українського суспільства, виховання почуття гордості громадян за свою Батьківщину;

– *сприяти створенню та діяльності* військово-патріотичних об'єднань, клубів та гуртків за інтересами, молодіжних центрів творчості, фізкультурно-спортивних і туристських клубів;

– проводити краєзнавчу роботу, організовувати пошуково-дослідницьку діяльність молоді по визначних місцях як місцевого, так і всеукраїнського значення [5].

Варто активізувати діяльність історичних клубів в освітніх закладах, де молоді люди матимуть можливість глибше ознайомитись зі сторінками нашої історії, відчувати самобутність і неповторність культури представників усіх націй, що проживають на території України [3, с. 14–18].

Окремої уваги заслуговує волонтерська діяльність педагогів, фахівців соціальної сфери, молодих людей, батьків, яка сприяє встановленню соціальних зв'язків, опануванню молоддю новими вміннями шанобливого й відповідального ставлення, формуванню у них соціально значущої ініціативності, прагнення пожертвувати в ім'я України вільним часом, здійснити альтруїстичний вчинок.

Висновки. Отож, запропоновані виховні заходи мають стати поштовхом до подальшої роботи з об'єднання молоді, фахівців освітньої та соціальної сфери, батьків довкола спільної цінності – територіальної цілісності держави, згуртованості суспільства, розв'язання проблем шляхом діалогу, пошуку загальнонаціонального консенсусу. Будуть змінюватися часи, освітні заклади вирішуватиме нові завдання, проте актуальною є і буде одна проблема – виховання громадянина України, який знає і пам'ятає свій рід, мову, цінує минуле і буде гідно творити майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Відмиш Л. І. Система національного виховання: шляхи і засоби реалізації. *Виховна робота в школі*. 2011. № 8. С. 7–10.
2. Качур М. М. Поняття «патріотизм» в українській науковій педагогічній думці. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 6 (32). С. 54–61.
3. Луговська С. О. Виховання патріотичних цінностей – пріоритетне завдання сучасної української школи. *Виховна робота в школі*. 2013. № 8. С. 14–18.
4. Роззавко А. Роль національно-патріотичного виховання у формуванні духовно-морального світогляду сучасної молоді. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2015. № 4-5. С. 128–136.

5. Чорна К. І. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України: методичний посібник. Черкаси: ЧОПОПП, 2008. 40 с.

Тарас Коломієць,
докторант ВДПУ ім. М. Коцюбинського

Науковий керівник: **Євген Громов,**
*доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки,
професійної освіти та управління освітніми закладами
ВДПУ ім. М. Коцюбинського*

Таїсія Тертична,
*практичний психолог I категорії відділу
молодіжної політики та соціальної роботи
ВДПУ ім. М. Коцюбинського*

Євген Івашкевич,
аспірант ВДПУ ім. М. Коцюбинського

Науковий керівник: **Дмитро Коломієць,**
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності ВДПУ ім. М. Коцюбинського*

ЕМОЦІЙНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. Освітня спільнота України кілька років поспіль долає серйозні виклики, пов'язані спочатку з пандемією COVID-19, а згодом – з російською агресією і введенням на території країни воєнного стану. Під час глобальних криз у центрі уваги закладів освіти постала проблема забезпечення безперервного навчання шляхом мобілізації низки високотехнологічних ресурсів і способів адаптації навчального контенту. Разом із тим, нові освітні концепції встановлюють нові вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів. Актуалізувалась потреба у підготовці нових фахівців, здатних використовувати під час навчання усі можливості інформаційно-комунікаційних технологій для саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації, самоосвіти, професійного зростання.